

Tines o masia de Navarons Subirà

Navàs

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	Sector est del terme municipal
Emplaçament	Carretera de Berga a la sortida de Navàs pel nord. Un cop superat el pas sota l'actual autovia, camí en direcció oest uns 700 m i després direcció est. Seguir uns 200 m i pujar per les feixes direcció nord uns 40 m.
Alçada:	428

Coordenades:

Latitud:	41.90862
Longitud:	1.8726
UTM Est (X):	406497
UTM Nord (Y):	4640245

Classificació

Número de fitxa	08141 - 462
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Element arquitectònic
Estil / època:	Medieval Modern Contemporani Popular
Segle	XIV-XX
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	Construcció adossada a la roca força derruïda
Protecció	Legal
Tipus de protecció:	BPU
Observacions protecció:	Pla Especial Urbanístic de Protecció del patrimoni i catàleg de béns arquitectònics, històrics i ambientals de Navàs (Bages), 2018, amb el núm. 10.BARP. Nivell 1. Integral
Data aprovació:	dc., 20/02/2019 - 12:00
Accés	Difícil
Ús actual:	Sense ús

Titularitat	Privada
Titular:	08140A0020001000000IQ
Autoria de la fitxa	Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa:	dl., 27/09/2021 - 14:07

Descripció

Restes d'una tina excavada a la roca, de tradició medieval, junt a dues tines modernes que es trobes, aquestes últimes, dins de sengles barraquetes. Totes tres tines es situen sobre una petita balcera de paret vertical en la qual hi ha restes d'un cobert adossat. La construcció d'aquest cobert s'ha identificat amb un antic mas medieval, conegut com a Navarons Subirà (CAIXAL, 2018: 10.BARP). Tanmateix, considerem que les restes actualment visibles corresponen bàsicament a les instal·lacions vitivinícoles, ja que l'esmentat cobert tenia com a funció aixoplugar les instal·lacions on hi havia les boixes de les tines. És possible que el mas estigués situat en aquest mateix indret, però en tot cas seria una petita construcció auxiliar de les tines.

La tina antiga està excavada al costat d'una de les barraques, on trobem dues cavitats circulars. Una és de majors dimensions i correspon pròpiament a la tina, on tenia lloc el procés de fermentació del vi; l'altra és més petita i correspondria al "follador" o funyador, on es trepitjava el raïm, de manera que el líquid resultant es podia trascolar cap a la tina. La caixa per on desguassava la tina es troba a la part baixa de la paret de la roca. A la part superior la tina té quatre encaixos. Ignorem quina funció tenien, ja que no semblen adequats per recolzar-hi el brescat, que són les fustes on, en les tines modernes, es trepitjava el raïm. Al voltant de la tina hi ha diferents reguerons connectats entre si que devien servir per desviar les aigües pluvials lluny del cobert

A l'interior de les dues barraquetes del costat de la tina antiga cal suposar que hi ha dues tines de tipologia moderna. Les seves boixes es poden veure també a la paret de la roca de la balcera.

En aquesta paret de roca vertical hi trobem també un seguit de forats més o menys quadrats que correspondrien a encaixos per recolzar-hi les jàsseres o bigues d'una construcció adossada. En queden restes d'un mur que tancaria la balma tot formant un àmbit rectangular de petites dimensions. Aquesta construcció adossada a la roca és la que podria correspondre al mas medieval, tot i que considerem més probable que fos simplement un cobert auxiliar de les tines.

Observacions:

Vora les barraques es conserva una pedra treballada de forma quadrangular que correspon a un contrapès de trull.

Molt a prop d'aquest indret, uns 100 m al nord-oest, hi ha una altra tina excavada a la roca. En el seu llibre especialitzat sobre el tema els germans COROMINAS (2017: 326) l'anomenen Tina de Vilafresca. És de característiques força semblants i també conserva forats de jàssera excavats a la roca.

Història

Ja hem dit que aquestes restes s'han atribuït al mas medieval anomenat Navarons Subirà (CAIXAL, 2018: 10.BARP). Apareix citat entre els masos del pla de Navàs abans del fogatge de 1365-70. S'hi documenta Nabarons, i el 1362 ja es distingeix entre Nabarons Subirà i Jussà (BADIA, 1988: 164).

Bibliografia

BADIA MASGRAU, Josep M. (1984). “Dades arqueològiques i històriques entorn de Navàs”. Actes de la XXVI Assemblea Intercomarcal d’Estudiosos (Manresa, 1981), 1er vol. Manresa, p. 115-121.

BADIA MASGRAU, Josep M. (1988). “Navàs”, Història del Bages, vol II, Ed. Parcir, Manresa, p. 155-182.

CAIXAL, ÀLVAR; VILAMALA, Imma i altres (2018). Pla Especial Urbanístic de protecció del patrimoni i catàleg de béns arquitectònics, històrics i ambientals de Navàs (Bages). Ajuntament de Navàs. Fitxa 10.BARP

COROMINAS, Ramon; COROMINAS, Jaume (2017). *Premses, tines i trulls medievals al Berguedà, nord del Bages i part del Solsonès*. Centre d’Estudis del Bages, Àmbit de Recerques del Berguedà, p. 326-327.

